

**Boosheid Getemd of Gevoed? De Rol van Emotieregulatie en Zelfvertrouwen in
Collectieve Actie**

Maik A. ten Klooster

S4720407

Afdeling Psychologie, Rijksuniversiteit Groningen

PSB3A-BT15: Bachelor These

Groep 2425_1b_2

Supervisors: prof. dr. E.H. Gordijn & H.M.S.L. Lee

Tweede beoordelaar: dr. H.J.E. Greijdanus

In samenwerking met: V.P. van Beusekom, S.V. Feher, A.J. den Hartog, S.Q. Hoogterp,

F.R.B. Weening

21 april 2025

Een scriptie is een proeve van bekwaamheid voor studenten. De goedkeuring van de scriptie is het bewijs dat de student over voldoende onderzoeks- en rapportagevaardigheden beschikt om af te studeren, maar biedt geen garantie voor de kwaliteit van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek als zodanig, en de scriptie is daarom niet per se geschikt als academische bron om naar te verwijzen. Als u meer wilt weten over het in deze scriptie besproken onderzoek en de daarop gebaseerde publicaties waarnaar u zou kunnen verwijzen, neem dan contact op met de genoemde begeleider.

Anger Tamed or Fueled? The Role of Emotion Regulation and Self-Esteem in Collective Action

Abstract¹

Situations involving moral transgressions that elicit feelings of anger force individuals to choose between expressing or suppressing that anger. Feelings of anger have been shown to predict stronger intentions for collective action (van Zomeren et al., 2012), such as protest. In this study, we aimed to examine whether the suppression of anger leads to greater anger and stronger collective action intentions. We also investigated whether this effect is particularly pronounced among individuals with high self-esteem. In our experiment, we manipulated anger suppression versus expression in a hypothetical scenario and subsequently measured participants' anger and their intentions for collective action. We found no difference in intentions between the two conditions. Contrary to expectations, it was not suppression but the expression of anger that led to stronger feelings of anger. These feelings, in turn, predicted stronger collective action intentions. Furthermore, we found no evidence that the effects of emotion regulation differed depending on participants' level of self-esteem. These results suggest that suppression may inhibit feelings of anger that are valuable for motivating collective action. Future research could further explore the social consequences of expressing versus suppressing emotions, as well as individual differences in these processes.

Keywords: anger, suppression, expression, self-esteem, collective action

¹ Zie Bijlage A over het gebruik van AI

Samenvatting

Situaties waarin morele overschrijdingen gevoelens van boosheid oproepen, dwingen mensen om te kiezen tussen uiting of onderdrukking. Gevoelens van boosheid leiden tot sterkere intenties tot collectieve actie (van Zomeren et al., 2012), zoals protest. In dit onderzoek wilden we achterhalen of onderdrukking van boosheid leidde tot meer boosheid en collectieve actie. Ook zijn we nagegaan of dit effect met name geldt voor mensen hoog in zelfvertrouwen. In ons experiment manipuleerden we onderdrukking versus uiting van boosheid in een hypothetische situatie en maten we vervolgens boosheid en intenties tot collectieve actie. We vonden geen verschil in de intenties tussen beide condities en dat niet onderdrukking, maar juist uiting van boosheid leidde tot sterkere gevoelens van boosheid. Deze gevoelens van boosheid voorspelden vervolgens sterkere intenties. Verder vonden we geen verschillen in de effecten van emotieregulatie tussen mensen afhankelijk van hun zelfvertrouwen. De resultaten laten zien dat onderdrukking een obstakel kan vormen voor gevoelens van boosheid, die waardevol zijn voor collectieve actie. Toekomstig onderzoek zou de sociale gevolgen van uiting en onderdrukking van emoties en individuele verschillen hierin verder kunnen verkennen.

Sleutelwoorden: boosheid, onderdrukking, uiting, zelfvertrouwen, collectieve actie

Boosheid Getemd of Gevoed? De Rol van Emotieregulatie en Zelfvertrouwen in Collectieve Actie

Stel je voor: je zit in een vergadering en een aanwezige maakt een racistische opmerking. Je ziet dit als moreel onjuist en voelt gevoelens van boosheid opkomen. Je wil deze gevoelens uiten, maar je overweegt opkomende gevoelens te onderdrukken wegens mogelijke sociale gevolgen van uiting. Je staat voor een lastige keuze. De toename in de zichtbaarheid van racisme (European Union Agency for Fundamental Rights, 2023), brengt mensen in situaties waarin wordt gevraagd om gevoelens van boosheid te reguleren.

Boosheid wordt beschouwd als een morele, negatieve emotie, die wordt aangewakkerd door een waarneming van onrecht (Haidt, 2003). Gevoelens van boosheid kunnen worden versterkt wanneer er sprake is van een specifieke oorzaak die als onrechtvaardig wordt gezien (Lazarus, 1991), zoals een onrechtvaardige opmerking. Boosheid is doelgericht, zoals op het herstellen van onrecht (Frijda et al., 1989).

Toch wordt boosheid niet altijd geuit: ervaring en uiting van emoties worden los van elkaar gereguleerd (Greenaway & Kalokerinos, 2019), dus ervaren boosheid wordt niet per definitie geuit. Mensen staan voor de keuze om ofwel te uiten of te onderdrukken: mensen kiezen soms bewust om te onderdrukken wegens instrumentele bezwaren (Tamir, 2009). Wanneer het uiten van boosheid niet bijdraagt aan het bereiken van het doel, kan men ervoor kiezen om emoties te reguleren (Gross, 1998a). Met emotieregulatie sturen mensen welke emoties zij ervaren, wanneer deze optreden en hoe zij deze uiten (Gross, 1998a). Onderdrukking van boosheid, het vermijden van uiting, kan in sociale situaties voor- en nadelen hebben: zo kan het onderdrukken van gevoelde boosheid soms nuttig zijn om bijvoorbeeld sociaal conflict te vermijden (Jack & Dill, 1992). Aan de andere kant kan uiting juist helpen om duidelijk te maken dat het moreel overschrijdende gedrag niet wordt

geaccepteerd en verandering in andermans gedrag te bewerkstelligen (de Vos et al., 2013; Fischer & Roseman, 2007).

Eerder onderzoek heeft aangetoond dat gevoelens van boosheid kunnen bijdragen aan de intenties tot collectieve actie, een belangrijk mechanisme voor sociale verandering (Van Zomeren et al., 2004). Weliswaar is er weinig bekend over hoe het onderdrukken en het uiten van emoties deze intenties beïnvloedt. Zo leidt onderdrukking van emoties er niet toe dat deze verdwijnen (Butler et al., 2003). Terwijl als boosheid wel wordt uitgedrukt, dit kan leiden tot een afname van de emotie en een gevoel van tevredenheid (Maitner et al., 2005).

Verder is de vraag of dit geldt voor iedereen: ervaren mensen met meer zelfvertrouwen dissonantie tussen hun gedrag en hun overtuigingen om authentiek te handelen? En beïnvloedt deze dissonantie de relatie tussen onderdrukking intenties tot acties. Mensen met lager zelfvertrouwen, zoals leden van gediscrimineerde groepen (Schmitt et al., 2014), zouden op deze manier onderdrukte woede minder snel omzetten in actie dan mensen met hoog zelfvertrouwen.

Doel van het huidige onderzoek is om na te gaan of onderdrukking van boosheid, in plaats van uiting, de intenties tot protest kan voeden. Kan onderdrukte boosheid krachtiger zijn dan geuite boosheid? En speelt de mate van zelfvertrouwen een rol in de kracht van deze effecten?

Emotieregulatie en Boosheid

Emotieregulatie kent verschillende strategieën, die variëren in effectiviteit (Webb et al., 2012). Volgens het *process model of emotion regulation* van James Gross (1998a) kan emotie worden gereguleerd in verschillende fasen van emotiegeneratie. In de laatste fase, *responsmodulatie*, wordt de emotionele respons gereguleerd nadat de emotie al volledig is geactiveerd (Gross, 1998a). Een strategie van emotieregulatie binnen deze fase

is expressieve suppressie², waarbij bewust wordt geprobeerd emotionele expressies als gezichtsuitdrukkingen te onderdrukken terwijl de emotie al is geactiveerd (Gross & Levenson, 1993).

Eerder onderzoek heeft aangetoond dat onderdrukking cognitief zeer belastend is, omdat het een voortdurende controle van uiting vereist, terwijl de ervaring van de emotie blijft (Richardson & Gross, 1999). Bovendien blijkt uit experimenteel onderzoek dat onderdrukking de intensiteit van de emotionele ervaring niet vermindert (Butler et al., 2003). Het feit dat de onderdrukte emoties blijven hangen, zou betekenen dat de drang om de gevoelens op een later moment te uiten blijft, omdat de ervaring van boosheid gepaard gaat met een drang tot uiting (Frijda et al., 1989). Als er in plaats van het onderdrukken van boosheid juist wordt gekozen voor het succesvol uiten hiervan richting een persoon of groep, kan dit de ervaring van de emotie doen afnemen en een gevoel van tevredenheid geven omdat er ruimte wordt gegeven aan het verlangen om te uiten (Maitner et al, 2005).

Uit eerder onderzoek is gebleken dat het uiten van boosheid zou kunnen leiden tot sterkere gevoelens van boosheid: Na het verbaal uitdrukken van boosheid, piekeren mensen over hun boosheid, praten ze met anderen over hun boosheid, uiten ze hun boosheid in vijandige handelingen en gaat hun bloeddruk omhoog (Bushman et al., 2005). Anderzijds zou het blijven denken aan de boosheid bij het onderdrukken van boosheid ook kunnen leiden tot sterkere gevoelens van boosheid. De *ironic process theory* stelt dat pogingen om bepaalde gedachten of stimuli te onderdrukken vaak een averechts effect hebben. In plaats van deze gedachten te vermijden, worden ze juist prominenter in het bewustzijn (Wegner, 1994). Dit suggereert dat juist onderdrukking van boosheid leidt tot een sterkere cognitieve focus op deze emotie dan wanneer we deze uiten. Daarnaast zorgt piekeren, het in ons eentje blijven denken aan de negatieve gevoelens en gebeurtenis, voor sterkere en langdurige gevoelens van

² In de rest van deze these zal in plaats van naar expressieve suppressie naar onderdrukking gerefereerd worden

boosheid (Rusting & Nolen-Hoeksema, 1998). We verwachten dus dat onderdrukking van boosheid leidt tot een sterkere ervaring van boosheid dan het uiten ervan. Onderdrukking is dus mogelijk niet alleen ineffectief bij het verminderen van gevoelens van boosheid en de drang tot uiting (Butler et al., 2003), maar kan ook resulteren in een sterkere ervaring van boosheid.

Van Boosheid naar Actie

Het *Dynamic Dual Pathway Model* van Van Zomeren et al. (2012) verklaart hoe gevoelens van boosheid bijdragen aan de intenties tot collectieve actie. Nadat een situatie als onrechtvaardig is beschouwd en de schuld bij een externe partij ligt, treden gevoelens van boosheid op (van Zomeren et al., 2012). Gevoelens van boosheid maken *approached-focused coping* strategieën mogelijk; er wordt omgegaan met de emotie door iets aan de situatie te veranderen, namelijk door in actie te komen, in de vorm van collectieve actie (van Zomeren et al., 2012). Voorbeelden van collectieve actie zijn het tekenen van een petitie, demonstreren, rellen en boycotten (Klandermans, 1997). Collectieve actie is een belangrijk element voor het in gang zetten van maatschappelijke verandering (Drury & Reicher, 2005). Het piekeren over een morele transgressie, wat naar verwachting meer gebeurt bij onderdrukking, versterkt de intenties tot collectieve actie door gevoelens van boosheid sterker zijn (Borders & Wiley, 2019). Omdat door onderdrukking van boosheid de intentie tot uiting blijft en gevoelens van boosheid sterker zijn, verwachten we dat onderdrukking direct en via boosheid leidt tot sterkere intenties tot collectieve actie.

De Rol van Zelfvertrouwen bij Emotieregulatie

Het onderdrukken van emoties kan ervoor zorgen dat iemand een kloof ervaart tussen wat hij van binnen voelt en wat hij naar buiten toe uitdrukt (Higgins, 1987). Deze kloof kan door de persoon zelf en anderen worden ervaren als een gebrek aan authenticiteit (Sheldon et al., 1997). Deelnemers in een experimentele studie, waarin suppressie direct werd

gemanipuleerd in de context van gesprekken tussen leeftijdsgenoten, rapporteerden dat zij zich niet authentiek en onecht voelden wanneer zij tijdens het gesprek hun emoties moesten onderdrukken (Butler et al., 2003).

Doordat onderdrukking leidt tot een gebrek aan authenticiteit, ontstaat er een verhoogde mate van cognitieve dissonantie — het ongemak dat ontstaat wanneer gedrag en innerlijke overtuigingen niet in harmonie zijn (Festinger, 1957). Na onderdrukking ontstaat er dus een discrepantie: aan de ene kant wil men zich authentiek gedragen, namelijk in overeenstemming met hun waarden, maar aan de andere kant wordt men door *onderdrukking* waargenomen als minder authentiek. Men zal waarschijnlijk een sterkere behoefte voelen om hun emoties op een later moment alsnog te uiten, zodat ze trouw kunnen blijven aan hun waarden (Stone et al., 1997). Het is gebleken dat het beschermen van waarden door middel van activisme een strategie is om cognitieve dissonantie te verminderen (Glasford et al., 2008).

Mogelijk hangen de effecten van onderdrukking op dissonantie af van individuele verschillen. Een factor die een rol speelt in de mate waarin mensen zichzelf authentiek willen uitdrukken is zelfvertrouwen (Heppner et al., 2008). Zelfvertrouwen verwijst naar de algemene evaluatie die iemand maakt over zijn of haar eigenwaarde, oftewel hoe positief of negatief iemand zichzelf beoordeelt (Baumeister, 1993). Mensen met een hoog zelfvertrouwen ervaren een sterk gevoel van authenticiteit, wat inhoudt dat ze een sterke behoefte hebben om zich te gedragen in overeenstemming met hun waarden en overtuigingen (Heppner et al., 2008).

Naast de toename van het effect van onderdrukking op collectieve actie, is de vraag of het eerdergenoemde *rebound-effect* ook sterker is voor mensen hoog in zelfvertrouwen. Uit onderzoek naar onderdrukking van stereotypen, blijkt dat onderdrukking vooral leidt tot *rebound-effecten* bij mensen die niet intrinsiek gemotiveerd zijn om stereotypen te onderdrukken, omdat deze motivatie in conflict staat met de situationele eisen om stereotypen

te onderdrukken (Gordijn et al., 2004). Dit suggereert dat mensen hoog in zelfvertrouwen, die streven naar authenticiteit, minder gemotiveerd zijn om, zoals dat het geval is bij hun gedachten, hun emoties te onderdrukken.

Het Huidige Onderzoek

Uit de beschreven literatuur volgen de vijf hypothesen. We verwachten dat intenties tot collectieve actie hoger zijn wanneer boosheid wordt onderdrukt in plaats van geuit (Hypothese 1a), vooral wanneer zelfvertrouwen hoog is (Hypothese 1b). Daarnaast verwachten we dat gevoelens van boosheid hoger zijn wanneer boosheid wordt onderdrukt in plaats van geuit (Hypothese 2a), vooral wanneer zelfvertrouwen hoog is (Hypothese 2b). We verwachten dat deze sterke gevoelens van boosheid een mediërend effect hebben op collectieve actie (Hypothese 3).

Om onze hypothesen te testen werden emotieregulatie (uiting en onderdrukking) en kosten (hoog en laag) gemanipuleerd met behulp van een experimenteel design³. Gevoelens van boosheid werden aangewakkerd in een hypothetische situatie waarin een moreel overschrijdende opmerking gemaakt wordt. Emotieregulatie dient als onafhankelijke variabele, intenties tot collectieve actie als afhankelijke variabele, gevoelens van boosheid als afhankelijke variabele en als mediator en zelfvertrouwen is meegenomen als moderator.

Methode⁴

Participanten en Onderzoeksdesign

In totaal namen 400 participanten deel aan deze studie. De participanten werden gerekruteerd via de eerstejaars SONA-pool van de Rijksuniversiteit Groningen en ontvingen studiepunten voor hun deelname. Daarnaast werden participanten geworven uit het

³ Deze these maakt deel uit van een groter onderzoek. Niet alle manipulaties en metingen zijn daarom relevant voor deze these. In de analyses worden alleen de bevindingen meegenomen die betrekking hebben op deze these.

⁴ Zie Bijlage A over het gebruik van AI

persoonlijke netwerk van de onderzoekers. Zoals vooraf geregistreerd⁵ werden participanten uitgesloten die twee of meer aandachtcontroles niet haalden ($N = 22$), een antwoordbias vertoonden (bijvoorbeeld extreem antwoorden of steeds dezelfde antwoordoptie kiezen zoals altijd “Helemaal mee eens”; $N = 1$), of die minder dan 50% van de items invulden die de afhankelijke variabelen meten ($N = 9$). Daarnaast werden participanten uitgesloten die minder dan vier woorden schreven bij de vraag die vroeg naar hoe ze met hun boosheid omgaan ($N = 1$). Ten slotte werden ook participanten uitgesloten die de vragenlijst in minder dan vier minuten invulden om ervoor te zorgen dat ze volledig betrokken waren ($N = 0$). Dit resulteerde in een totaal van 367 participanten. Hun leeftijd varieerde van 16 jaar tot 25 jaar en ouder waarbij de meeste participanten in de categorie 19-21 jaar vielen (63,5%). Van alle participanten identificeerden 287 zich als vrouw, 77 als man, 2 als anders en 1 deelnemer wilde dit niet zeggen. Van alle participanten identificeerde 24,8% zichzelf als lid van een etnische minderheid in Nederland, terwijl 73,8% aangaf hier geen deel van uit te maken en 1,4% dit liever niet aangaf. Verder werd de participanten gevraagd naar hun politieke oriëntatie: hun gemiddelde score was 3,04 ($SD = 1.28$), wat overeenkomt met een licht linkse politieke voorkeur. Volgens een Monte Carlo-analyse (Schoemann et al., 2017) waren minimaal 360 participanten nodig om een statistische power van 0,8 te bereiken gebaseerd op verwachte correlaties van 0,3 met onze hypothesen.

Om de onafhankelijke variabelen te manipuleren, werd een experiment uitgevoerd door middel van een 2x2 tussen-participanten ontwerp. De participanten werden toegewezen aan een van de vier condities. Binnen deze condities werden (a) expressie versus onderdrukking van boosheid gemanipuleerd, evenals (b) hoge kosten en lage kosten scenario's.

⁵ Zie [AsPredicted](#)

De volledige vragenlijst is te vinden in Bijlage B. De Ethische Commissie van Psychologie (ECP) van de Rijksuniversiteit Groningen keurde deze studie goed.

Procedure en Onafhankelijke Variabelen

De vragenlijst werd ontworpen en verspreid via de online surveysoftware Qualtrics (zie Bijlage B). De participanten kregen eerst een informatiepagina te zien over het onderzoek en de procedure. Daarna werd geïnformeerde toestemming verkregen, waarin werd aangegeven dat deelname vrijwillig was en dat participanten op elk moment mochten stoppen. Ook werden contactgegevens gedeeld, zodat participanten vragen konden stellen of zorgen konden uiten. Vervolgens werd participanten gevraagd naar hun leeftijdscategorie (16-18, 19-21, 22-24, 25 jaar of ouder), genderidentiteit (Vrouw/Man/Anders/Liever niet zeggen), etniciteit (“Beschouwt u zichzelf als een etnische minderheid in Nederland?”; Ja/Nee) en politieke oriëntatie (1 = extreem links; 7 = extreem rechts).

Vervolgens werd de zelfwaardering gemeten met behulp van de Rosenberg Self-Esteem Scale (RSES; Rosenberg, 1965), bestaande uit tien items. Deze schaal meet globale evaluaties van het zelfbeeld (e.g. “Ik heb een positieve houding ten opzichte van mezelf” en “Ik heb een aantal goede kwaliteiten”) ($M = 4.85$, $SD = 0.98$; $\alpha = .90$).

Daarna werd zelfexpressie gemeten met acht items, waarbij participanten aangaven in hoeverre zij het eens waren met stellingen over zichzelf. Voorbeelditem: “Ik spreek graag uit wat ik denk.” Deze meting is gebaseerd op items geïnspireerd door de College Self-Expression Scale (Galassi et al., 1974). Vier items waren omgekeerd gecodeerd en beschreven lage zelfexpressie (e.g. “Ik houd mijn mening vaak voor mezelf”), terwijl de andere vier hoge zelfexpressie beschreven (e.g. “Ik ben niet bang om in het openbaar mijn mening te uiten”) ($M = 4.34$, $SD = 0.81$; $\alpha = 0.80$).

Vervolgens kregen participanten informatie over Zwarte Piet vanuit het perspectief dat de zwart geschminkte afbeelding racistisch en onrechtvaardig is. Daarna werd een

controlevraag gesteld over de mate waarin zij de beeltenis van Zwarte Piet als racistisch beschouwen (“Geef aan in welke mate u het ermee eens bent dat Zwarte Piet in blackface racistisch is”; 1 = helemaal oneens, 7 = helemaal eens)($M = 5.12$, $SD = 1.69$).

Daarna werden *de kosten* gemanipuleerd door participanten willekeurig toe te wijzen aan een hoge- of lage-kosten conditie (zie Bijlage B). Participanten lazen een scenario en moesten zich voorstellen dat ze zich in deze situatie bevonden. In beide scenario's werd woede opgewekt doordat iemand (Mark) neerbuigende opmerkingen maakte over Zwarte Piet, racisme en traditie. In de hoge-kosten conditie was Mark een groepslid van wie de participanten afhankelijk waren voor hun projectcijfer. Confrontatie zou het project mogelijk negatief beïnvloeden. In de lage-kosten conditie was Mark een onbekende in een café, waardoor de confrontatie waarschijnlijk geen negatieve consequenties zou hebben. In de lage kostenconditie, lieten we de participanten weten dat het confronteren van Mark geen negatieve consequenties zou hebben, terwijl in de hoge kosten conditie we ze lieten weten dat het confronteren van Mark wel negatieve consequenties kan hebben. De kostenmanipulatie werd aan het einde gecontroleerd (e.g. “Weet je nog wie Mark is?”). Na de kostenmanipulatie werden woede, de perceptie van de transgressie en protest intenties gemeten.

Vervolgens werd *expressie versus onderdrukking* van boosheid gemanipuleerd. Participanten moesten zich voorstellen dat ze zich boos voelden over de situatie en Mark wilden confronteren, rekening houdend met de mogelijke consequenties. In de expressieconditie moesten ze zich voorstellen hun woede te uiten, in de onderdrukkingconditie moesten ze hun woede onderdrukken (“Stel je voor dat je erg boos bent, maar je wilt je gevoelens niet uiten in deze situatie”). In beide condities schreven participanten een korte paragraaf over hoe zij met de situatie om zouden gaan (e.g. "Hoe zou je je woede onderdrukken?", “Wat zou je zeggen en/of doen in deze situatie?”). Om ervoor te zorgen dat participanten zich voldoende inleefden werd een timer van 30 seconden ingesteld,

voordat de participanten naar de volgende vraag konden. De regulatiemanipulatie werd gecontroleerd met een zes-item schaal (e.g. “Ik kon mijn woede openlijk uiten”, “Ik moest mijn gevoelens van woede onderdrukken”). ($M = 3.66$, $SD = 1.85$, $\alpha = .94$). Van de zes items werden er drie die tegenovergesteld geformuleerd waren, gehercodeerd. Na de regulatiemanipulatie werd woede nogmaals gemeten.

Na de scenario's werden participanten gevraagd naar hun beoordeling van onrechtvaardigheid, emoties en hun intenties tot collectieve actie. Daarnaast werd gecontroleerd in welke kostenconditie ze zaten door te vragen welke rol Mark speelde (zie Bijlage B). Tot slot bevatte de vragenlijst drie aandachtchecks om onoplettende participanten op te sporen. participanten werden bedankt en kregen een debriefing.

Afhankelijke Variabelen⁶

Alle afhankelijke variabelen werden gemeten op een 7-punt Likertschaal (1 = helemaal oneens, 7 = helemaal eens), tenzij anders vermeld.

Emoties

Emoties werden twee keer gemeten: eenmaal na de kostenmanipulatie en eenmaal na de expressie-/onderdrukkingsmanipulatie. In de eerste meting van emoties werd aan de participanten gevraagd: "In welke mate zou je de volgende emoties ervaren naar aanleiding van wat Mark zei?". In de tweede meting van emoties werd gevraagd: "Hoe voel je je op dit moment?". Participanten konden hun mate van instemming aangeven op een 7-punt Likertschaal (1 = helemaal niet; 7 = zeer sterk). Twintig emoties werden gemeten, waarvan twee items specifiek voor woede (“Boos” en “Verontwaardigd”; $M_1 = 4.30$, $SD = 1.70$; $M_2 = 3.78$, $SD = 1.76$). Schuldgevoel werd gemeten met twee items (“Schuldig” en “Beschaamd”; $M_1 = 2.36$, $SD = 1.57$; $M_2 = 2.82$, $SD = 1.74$). De overige emoties waren bedoeld als filler items.

⁶ In deze methode werden verschillende metingen verricht en genoteerd. In de analyses worden alleen de bevindingen meegenomen die betrekking hebben op de onderzoeksvraag van dit onderzoek

Morele overtreding

De mate waarin Mark's opmerkingen als moreel problematisch werden gezien werd gemeten met vier items (e.g. "Wat Mark zei is sterk problematisch") ($M = 5.6$, $SD = 1.3$, $\alpha = .90$). Deze meting vond plaats na de kosten manipulatie. De items zijn door de onderzoekers geconstrueerd.

Protestintenties

Protestintenties werden gemeten met acht items (e.g. "Ik zou Mark confronteren", "Ik zou negeren wat hij zei") ($M = 4.82$, $SD = 0.96$, $\alpha = .72$). Van de acht items werden er vijf, die tegenovergesteld geformuleerd waren, gehercodeerd. Deze meting vond plaats na de kosten manipulatie. De items zijn door de onderzoekers geconstrueerd.

Mate van onrechtvaardigheid

De mate van ervaren onrechtvaardigheid werd gemeten met zes items, geïnspireerd op de Social Justice Scale (SJS) door Torres-Harding et al., 2011). De schaal meet de subjectieve perceptie van onrechtvaardigheid of oneerlijkheid van de participanten (e.g. "Mark's opmerkingen laten duidelijk zien dat mensen van kleur oneerlijk worden behandeld") ($M = 5.45$, $SD = 1.06$, $\alpha = .87$). Er werd een nieuwe schaal gecreëerd die rekening houdt met twee gehergecodeerde items. Deze meting vond plaats na de emotieregulatie manipulatie.

Collectieve Actie Intenties

De schaal voor collectieve actie meet de bereidheid van participanten om in de toekomst collectieve actie te ondernemen in reactie op de context van deze studie. De volledige vragenlijst bestaat uit 11 stellingen die zijn gecategoriseerd als ofwel niet-normatief (e.g. "Ik zou publieke afbeeldingen of advertenties die Zwarte Piet ondersteunen, promoten of afbeelden bekladden of vernielen") ($M = 1.73$, $SD = 0.97$, $\alpha = .80$) of normatief (e.g. "Ik zou een petitie tegen Zwarte Piet ondertekenen") ($M = 3.95$, $SD = 1.54$, $\alpha = .82$). Analyse toonde aan dat de 8 items, exclusief de controlevragen, die gebruikt zijn om collectieve actie te meten

een betrouwbaarheid van .85 hadden ($M = 2.84$, $SD = 1.11$). De stellingen zijn gebaseerd op de *Belief-aligned Collective Action* (BCA) schaal (Cervone et al., 2023) en verschillende studies over normatieve en non-normatieve acties (Imhoff et al., 2021; Tausch et al., 2011; Zúñiga et al., 2023). Deze meting vond plaats na de emotieregulatie manipulatie.

Resultaten

Modelassumpties

Voorafgaand aan de analyse is gecontroleerd voor de assumpties van gelijke variantie en normaliteit. Er is geen aanleiding om aan te nemen dat de assumptie van gelijke variantie is geschonden (*Levene's Test*, $p > .05$). Ook is er geen aanleiding om aan te nemen dat de assumptie van onafhankelijke metingen is geschonden, gezien participanten willekeurig zijn toegewezen aan de condities en eenmaal konden deelnemen aan het experiment. De normaliteitsassumptie lijkt echter geschonden te zijn (*Shapiro-Wilk*, $p < .05$). Gezien de grootte van de steekproef ($N = 367$) en de robuustheid van het ANOVA-model tegen schendingen van de normaliteitsassumptie is toch gekozen om dit model te gebruiken. De bijbehorende histogrammen zijn bijgevoegd in Bijlage C.

Beschrijvende Statistieken en Correlaties

Er was een matige, significante relatie tussen gevoelens van boosheid en intenties tot collectieve actie ($r = .53$): hoe bozer men zich voelde, hoe groter de intenties tot acties waren. Daarnaast was er een zwakke, significante correlatie tussen zelfvertrouwen en intenties tot collectieve actie ($r = -.14$): hoe hoger zelfvertrouwen, hoe lager de intenties tot collectieve actie. Ook was er een zwakke, significante correlatie tussen zelfvertrouwen en gevoelens van boosheid ($r = -.11$): des te hoger zelfvertrouwen, hoe lager de gevoelens van boosheid. Zie Tabel 1 voor een overzicht van de beschrijvende statistieken en correlaties.

Tabel 1

Gemiddelden, Standaarddeviaties en Pearson Correlaties

	1.	2.	3.	<i>M</i>	<i>SD</i>
1. Intenties tot collectieve actie	-	.53**	-.14**	2.81	1.07
2. Gevoelens van boosheid		-	-.11*	3.78	1.76
3. Zelfvertrouwen			-	4.85	.98

Notitie. N = 367; * $p < 0.05$ (two-tailed); ** $p < 0.01$ (two-tailed).

Manipulatiecontrole Expressie en Suppressie

Met behulp van een *Two-way Analysis of Variance* (ANOVA) is gecontroleerd hoe de manipulatie van emotieregulatie (uiten ofwel onderdrukken van boosheid) en kosten (hoog ofwel laag) zich verhoudt tot de manipulatiecheck van emotieregulatie. Er was er een significant verschil tussen de uiting-conditie ($M = 4.80$, $SD = 1.66$) en de onderdrukking-conditie ($M = 2.48$, $SD = 1.19$), $F(1, 361) = 238.85$, $p < .001$, $\eta^2 = .40$, omdat de deelnemers in de uitingsconditie hun boosheid beter konden uiten. Dit betekent dat manipulatie van emotieregulatie succesvol was. Daarnaast was er een significant verschil tussen de lage kosten ($M = 3.84$, $SD = 2.00$) en hoge kosten conditie ($M = 3.47$, $SD = 1.67$), $F(1, 361) = 5.38$, $p = 0.021$, $\eta^2 = 0.02$, de manipulatie van kosten leidde ertoe dat participanten in de conditie met lage kosten rapporteerden dat zij hun emoties beter konden uiten ten opzichte van de conditie met hoge kosten.

Hypothese 1

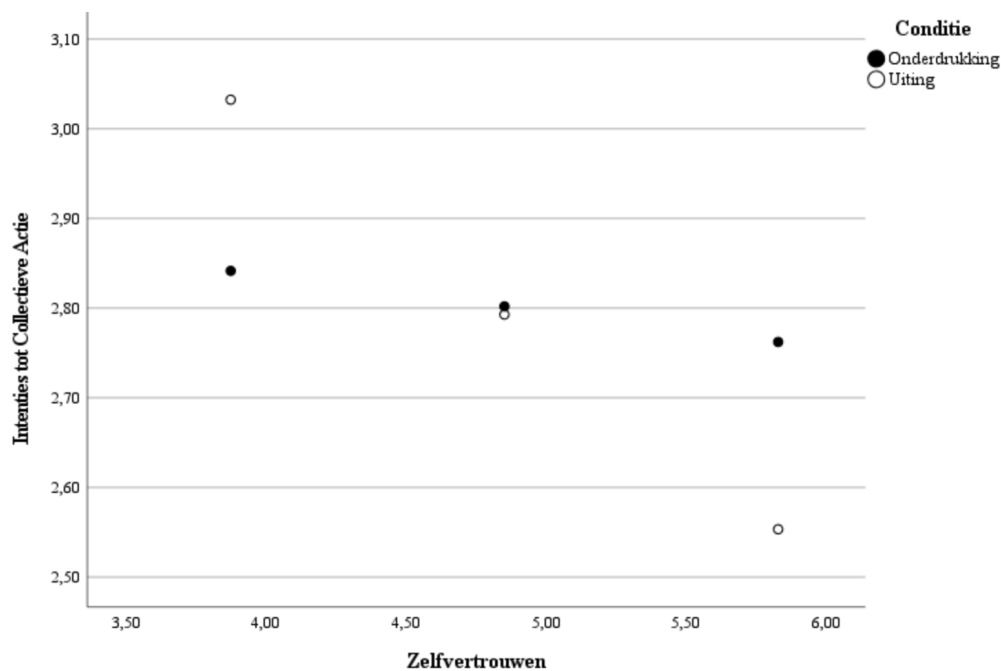
Met behulp van ANCOVA is het hoofdeffect van emotieregulatie op intenties tot collectieve actie onderzocht (Hypothese 1a). Er is gecontroleerd voor de manipulatie van kosten, omdat de invloed van deze manipulatie niet wordt meegenomen in deze these. Participanten in de uiting-conditie ($M = 2.81$, $SD = 1.06$) en de onderdrukking-conditie ($M = 2.80$, $SD = 1.09$) verschilden niet significant van elkaar, $F(1, 364) = .01$, $p = .910$, $\eta^2 = .00$.

Dit betekent dat er geen significant verschil was tussen de uiting en onderdrukking van boosheid in hun effect op intenties tot collectieve actie.

Om te onderzoeken of de effecten van emotieregulatie op intenties tot collectieve actie worden gemodereerd door de mate van zelfvertrouwen (Hypothese 1b), is een moderatie-analyse uitgevoerd met behulp van Model 1 van macro PROCESS (Hayes, 2017). Het hoofdeffect van zelfvertrouwen op de intenties tot collectieve actie was niet significant, $B = .16$, $t(361) = .87$, $SE = .19$, $p = .385$. De mate van zelfvertrouwen heeft dus geen effect op de intenties op collectieve actie. Naast het ontbreken van hoofdeffecten van emotieregulatie en zelfvertrouwen, was het interactie-effect van zelfvertrouwen ook niet significant (zie figuur 1), $B = -.20$, $t(361) = -1.78$, $SE = .12$, $p = .077$. De mate van zelfvertrouwen had dus geen significante invloed op de relatie tussen emotieregulatie en intenties tot collectieve actie, hetgeen geen steun voor hypothese 1b betekent.

Wegens de zichtbare trends voor een interactie (zie figuur 1), bespreken we kort de effecten van zelfvertrouwen binnen de beide condities. Het effect van zelfvertrouwen op intenties tot collectieve actie binnen de onderdrukking-conditie was niet significant, $B = -.04$, $t(361) = -.47$, $SE = .09$, $p = .638$. Binnen de uiting-conditie was er echter wel een significant effect van zelfvertrouwen, $B = -.25$, $t(361) = -3.19$, $SE = .08$, $p = .002$. Als boosheid wordt onderdrukt, heeft zelfvertrouwen dus geen significant effect op de intenties tot collectieve actie. Als boosheid daarentegen wordt geuit, heeft zelfvertrouwen wel een significant effect op intenties tot collectieve actie; hoe hoger zelfvertrouwen, hoe lager de intenties tot collectieve actie, wat niet in lijn is met hypothese 1b. Hoewel het effect van zelfvertrouwen op collectieve actie binnen de uitingsconditie significant was, is het belangrijk om op te merken dat het interactie-effect dat niet was. De genoemde effecten zijn dus niet heel betrouwbaar.

Figuur 1

Effect van zelfvertrouwen op collectieve actie per conditie**Hypothese 2**

Met behulp van ANCOVA is het effect van emotieregulatie op gevoelens van boosheid onderzocht (Hypothese 2a). Opnieuw is er gecontroleerd voor de manipulatie van kosten. Participanten in de uiting-conditie ($M = 3.93$, $SD = 1.71$) en de onderdrukking-conditie ($M = 3.70$, $SD = 1.71$) verschilden significant van elkaar, $F(1, 364) = 4.64$, $p = .032$, $\eta^2 = .01$. Dit betekent dat uiting en onderdrukking van boosheid significant van elkaar verschillen in hun effect op gevoelens van boosheid. Tegengesteld aan de hypothese, leidt in plaats van onderdrukking juist uiting tot sterkere gevoelens van boosheid.

Om te onderzoeken of de effecten van emotieregulatie op gevoelens van boosheid worden gemodereerd door de mate van zelfvertrouwen (Hypothese 2b), is een moderatie-analyse uitgevoerd met behulp van Model 1 van macro PROCESS (Hayes, 2017). Het hoofdeffect van zelfvertrouwen op de gevoelens van boosheid was niet significant, $B = -.38$, $t(361) = -1.24$, $SE = .31$, $p = .217$. De mate van zelfvertrouwen heeft dus geen effect op de gevoelens van boosheid. Naast het significante hoofdeffect van emotieregulatie en het ontbreken van een significant hoofdeffect van zelfvertrouwen op de gevoelens van boosheid,

was het interactie-effect van zelfvertrouwen ook niet significant, $B = .11$, $t(362) = .59$, $SE = .19$, $p = .553$. De mate van zelfvertrouwen had dus geen significante invloed op de relatie tussen emotieregulatie en gevoelens van boosheid, hetgeen geen steun voor hypothese 2 b betekent.

Hypothese 3

Om te onderzoeken of de relatie tussen uiting/onderdrukking op intenties tot collectieve actie wordt gemedieerd door gevoelens van boosheid is gebruikgemaakt van Model 4 van macro PROCESS (Hayes, 2017). Ook hier is gecontroleerd voor de manipulatie van kosten. Het indirecte effect was significant, $B = .13$ (95% CI [.01; .25]). Uiting van boosheid leidt via verhoogde boosheid tot een grotere intentie tot collectieve actie. Hoewel het indirecte effect van emotieregulatie op de intenties tot collectieve actie via gevoelens van boosheid significant was, is het belangrijk op te merken dat het directe effect van emotieregulatie op de intentie tot collectieve actie dat niet was.

Discussie

In dit experiment onderzochten we de relatie tussen de onderdrukking en uiting van boosheid, gevoelens van boosheid en intenties tot collectieve actie en de modererende rol van zelfvertrouwen. We verwachtten dat onderdrukking sterkere intenties tot collectieve actie voorspelt, zowel direct als via verhoogde gevoelens van boosheid. Daarnaast verwachtten we dat de effecten van onderdrukking sterker zouden zijn bij hoog zelfvertrouwen.

Onze bevindingen wijken echter af van de verwachtingen op basis van de literatuur. Zo blijkt er geen verschil te zijn in het effect van uiten en onderdrukken van boosheid op intenties tot collectieve actie. Daarnaast vonden we, tegengesteld aan onze verwachting, dat juist het uiten van boosheid tot sterkere gevoelens van boosheid leidt. Uiting, in plaats van onderdrukking, voorspelt via boosheid indirect sterkere intenties tot collectieve actie.

Daarnaast zagen we geen aanwijzingen dat de relatie tussen emotieregulatie en gevoelens of

actiebereidheid afhangt van zelfvertrouwen. De effecten van onderdrukking op actie-intenties waren niet afhankelijk van zelfvertrouwen. We zagen dat dit wel het geval was bij uiting: hoe hoger het zelfvertrouwen, hoe lager de intentie tot collectieve actie na het uiten van boosheid.

Theoretische en Praktische Implicaties

Het ontbrekende directe effect van emotieregulatie op intenties tot collectieve actie is niet in lijn met het idee dat uiting zou leiden tot een gevoel van voldoening en het idee onderdrukking juist zorgt voor een blijvende intentie wegens de blijvende emotionele ervaring en drang om deze te uiten (Maitner et al., 2005; Butler et al., 2003; van Zomeren et al., 2004). Het ontbrekende verschil tussen uiting en onderdrukking suggereert een wisselvallig en mogelijk situatieafhankelijk patroon. Ander onderzoek stelt namelijk dat onderdrukking van boosheid juist minder intenties tot collectieve actie voorspelt (Gill & Matheson, 2006; Solak et al., 2021). Een verklaring voor het ontbreken van intenties tot actie, is de innerlijke spanning die ontstaat bij het onderdrukken van emoties: aan de ene kant vraagt boosheid immers om een reactie (Frijda et al., 1989), maar tegelijkertijd kan deze reactie niet plaatsvinden (Gross & Levenson, 1997). Om deze spanning te verminderen, zou de perceptie van de morele overschrijding kunnen worden gebagatelliseerd, en zo intenties tot collectieve actie doen verminderen (Gill & Matheson, 2006).

Verder is er ook geen ondersteuning gevonden voor het idee dat het onderdrukken van boosheid leidt tot sterkere gevoelens van boosheid door het rebound-effect (Wegner, 1994). Voor mensen met hoog zelfvertrouwen, die mogelijk minder motivatie hebben om hun gedachten te onderdrukken en zich na onderdrukken bozer voelen (Gordijn et al., 2004), lijkt van een *rebound-effect* ook geen sprake. Het idee dat onderdrukte gedachten sterker terugkomen in het bewustzijn lijkt dus niet te gelden voor het onderdrukken van gevoelens van boosheid. De bevinding dat juist het uiten van boosheid leidt tot sterkere gevoelens van boosheid, suggereert dat alleen uiting (en niet het onderdrukken) leidt tot een verhoogde

cognitieve focus en op deze manier sterkere gevoelens van boosheid. Dit is in lijn met bevindingen van Bushman et al. (2005). Hoewel emotieregulatie geen directe invloed op collectieve actie lijkt te hebben, suggereren onze bevindingen dat uiting dus wel invloed heeft op gevoelens van boosheid. Deze gevoelens voorspellen op hun beurt de intenties tot collectieve actie. Het effect van emotieregulatie op collectieve acties verloopt dus indirect: door uiting worden mensen bozer, en deze toegenomen boosheid leidt tot meer actie.

Als we kijken naar de invloed die zelfvertrouwen heeft op de relatie van onderdrukking op actie, zien we dat de mogelijke cognitieve dissonantie die ontstaat door onderdrukking bij mensen hoog in zelfvertrouwen niet zorgt voor sterkere intenties tot actie. Dit is niet in lijn met de literatuur die stelt dat cognitieve dissonantie gekanaliseerd zou worden met collectieve actie (Glasford et al., 2008). Mogelijk zou het oplossen van cognitieve dissonantie een wisselvallig patroon hebben. Zo is er ook onderzoek dat laat zien dat cognitieve dissonantie leidt tot minder collectieve actie (Conlin et al., 2017). Een mogelijke reden hiervoor is dat mensen die dissonantie ervaren hun overtuigingen aanpassen in plaats van hun gedrag (Festinger, 1957). Een factor die hierbij een rol kan spelen is *system justification*: men verdedigt en rechtvaardigt sociale systemen zoals die zijn (Jost, 2020), waardoor cognitieve dissonantie verminderd kan worden (Rankin et al., 2009). Op deze manier wordt het belang van authentiek handelen weggeschoven, omdat het toch niet tot systeemverandering zou leiden. Onderzoek van Solak et al. (2021) laat zien dat *system justification* een ondermijnende werking heeft op collectieve actie. Voor mensen met veel zelfvertrouwen wordt er dus op deze manier mogelijk minder waarde gehecht aan het handelen in lijn met hun overtuigingen. Daarnaast blijken de effecten van emotieregulatie op gevoelens van boosheid ook niet afhankelijk te zijn van zelfvertrouwen.

Tegengesteld aan de verwachtingen, lijkt het effect van uiting op collectieve actie wel afhankelijk te zijn van zelfvertrouwen. Dit suggereert dat mensen met veel zelfvertrouwen,

nadat zij hun woede hebben uitgedrukt, minder de drang hebben om daarna nog in actie te komen dan mensen met laag zelfvertrouwen. Mogelijk hebben mensen met hoog zelfvertrouwen het gevoel dat zij door uiting al genoeg hebben gedaan om hun morele zelfbeeld te beschermen, terwijl mensen met weinig zelfvertrouwen liever in actie komen. Zo zoeken mensen met zelfvertrouwen liever zelfbevestiging bij anderen, terwijl mensen met veel zelfvertrouwen dit onafhankelijk doen (Crocker & Park, 2004). Daardoor ervaren mensen met laag zelfvertrouwen mogelijk een sterkere behoefte om hun morele betrokkenheid te tonen via collectieve actie, terwijl mensen met hoog zelfvertrouwen na emotionele expressie al voldoende bevestiging uit hun eigen reactie halen.

Als onderdrukking leidt tot minder ruimte voor gevoelens van boosheid, betekent dat voor minderheidsgroepen, die sterker geneigd zijn om hun emoties te onderdrukken (John & Gross, 2004), dat zij op deze manier belemmerd worden bij het in gang zetten van maatschappelijke verandering via collectieve actie. Onderdrukking van emoties leidt tot negatief affect (Gross, 1998b). Minder collectieve actie door minder ervaren boosheid kan dit gevoel versterken, omdat actie juist leidt tot positief affect (Becker et al., 2011). Dit betekent dat negatieve gevoelens door onderdrukking bij minderheden, kunnen worden versterkt door minder actie. De bevindingen benadrukken het belang van uiting van boosheid. In sociale situaties is uiting naast belangrijk voor het veranderen van andermans gedrag (Fischer & Roseman, 2007), ook voor het vasthouden van gevoelens van boosheid. Wanneer iemand een seksistische of racistische opmerking maakt, moeten emoties niet worden onderdrukt, maar juist geuit om maatschappelijke verandering in gang te kunnen zetten.

Limitaties en Toekomstig Onderzoek

Enkele factoren binnen ons onderzoek zouden invloed kunnen hebben op onze resultaten. Ten eerste moesten deelnemers zich een hypothetische situatie voorstellen waarin zij boosheid onderdrukten of uiten en op basis hiervan rapporteren hoe zij dit zouden doen.

Mogelijk geeft dit een minder accurate indruk van de effecten dan wanneer deelnemers hun boosheid zouden uiten of onderdrukken in de werkelijkheid. Toekomstig onderzoek zou kunnen nagaan of er dezelfde patronen te ontdekken zijn in een experiment waarbij deelnemers hun gevoelens werkelijk moeten uiten of onderdrukken in een interactie (zie Gross, 1998b).

Ten tweede geven de metingen van boosheid met behulp van zelf-rapportage mogelijk een vertekend beeld. In onderzoek van Gross & Levenson (1993) bleek dat onderdrukking geen effect had op de gerapporteerde emoties, maar wel op fysiologische arousal. Boosheid is geassocieerd met toename van arousal (Levenson et al., 1990), wat suggereert dat mensen die onderdrukken mogelijk wel een fysiologische respons van boosheid hebben, maar geen boosheid rapporteren. Toekomstig onderzoek zou kunnen kijken naar fysiologische reacties bij uiting en onderdrukking. Ook neurobiologisch onderzoek zou kunnen helpen bij het meten van boosheid (Denson et al., 2009).

Een derde beperking heeft te maken met de duur van gevoelens van boosheid. Dit onderzoek biedt geen inzichten over de langetermijneffecten van gevoelens van boosheid. Nadat boosheid wordt aangewakkerd, kunnen de gevoelens enkele uren blijven duren (Verduyn et al., 2013). Mogelijk is het dus lastig te zeggen wat onderdrukking en uiting doen met gevoelens van boosheid over langere tijd. Zo blijkt dat piekeren ertoe kan leiden dat gevoelens van boosheid langer blijven hangen dan wanneer deze worden uitgedrukt (Bushman et al., 2005). Mogelijk zijn er voor onderdrukking gelijke patronen te vinden. Toekomstig, longitudinaal onderzoek zou kunnen nagaan hoe onderdrukking zou kunnen verschillen in de effecten op boosheid op lange termijn en het indirecte effect op collectieve actie.

Een vierde limitatie betreft de mogelijke cognitieve dissonantie die ontstaat bij onderdrukking door mensen hoog in zelfvertrouwen. Dit onderzoek bevat geen metingen van

de ervaren dissonantie tussen handelingen en overtuigingen. Toekomstig onderzoek moet controleren of er meer dissonantie ontstaat bij mensen hoog in zelfvertrouwen als zij woede onderdrukken. Daarnaast kan worden nagegaan welke factoren een rol spelen bij het ontstaan van cognitieve dissonantie door een waargenomen gebrek aan authenticiteit en het oplossen ervan door actie. De vraag is welke factoren een rol spelen bij aanpassing van overtuigingen of juist het verminderen van de dissonantie door te acteren in lijn met overtuigingen. Verder moet toekomstig onderzoek uitwijzen hoe de effecten van uiting, onderdrukking en de beleving van een gebrek aan authenticiteit afhankelijk is van andere individuele verschilvariabelen dan zelfvertrouwen.

Ons onderzoek is gericht op een steekproef van jonge mensen (95.8% was jonger dan 25 jaar), waarvan 73.8% niet tot een etnische minderheid behoort, in de context van morele transgressies betreffende racisme. Toekomstig onderzoek kan nagaan wat de invloed van onderdrukking is op mensen die meer geneigd zijn om te onderdrukken, zoals etnische minderheden, of op mensen van hogere leeftijd die juist sterker geneigd zijn te uiten (John & Gross, 2004). Mogelijk verschillen de patronen van uiting en onderdrukking voor mensen die meer of minder gewend zijn om te uiten of onderdrukken. Verder kan toekomstig onderzoek zich richten op morele transgressies binnen conservatieve thema's, om inzicht te krijgen hoe patronen verschillen bij mensen die conservatief georiënteerd zijn.

Tot slot zou toekomstig onderzoek in kunnen gaan op de effecten van uiting en onderdrukking op de sociale omgeving. Zo zou het verhullen van gevoelens kunnen leiden tot stress bij een gesprekspartner (Butler et al., 2003). Tegelijkertijd leidt het uiten van boosheid tot sterkere relaties met *ingroup*-leden (Maitner et al., 2005). Daarnaast kan uiting van boosheid juist leiden tot eenzelfde ervaring bij anderen, die weer op hun eigen manier handelen naar de emotionele ervaring (van Kleef, 2009). Mogelijk geeft onderdrukking een signaal af aan anderen, die dezelfde gedachten hebben bij een morele overschrijding, dat

personen die immoreel handelen gelijk hebben. Toekomstig onderzoek zou na kunnen gaan hoe uiting en onderdrukking in sociale context gevoelens van boosheid en intenties tot actie beïnvloeden.

Conclusie

Dit onderzoek laat zien dat het uiten van boosheid, in tegenstelling tot onderdrukking, sterkere gevoelens van boosheid oproept, die op hun plaats sterkere intenties tot collectieve actie voorspellen. Zo staat het onderdrukken van boosheid maatschappelijke verandering in de weg. Dit kan met name een probleem zijn voor minderheden, die door vaker onderdrukking toe te passen bij morele overschrijdingen, zichzelf belemmeren bij het in gang zetten van deze verandering. Dit versterkt mogelijk de negatieve gevoelens die zij reeds ervaren door onderdrukking. Toekomstig onderzoek moet uitwijzen hoe de effecten van onderdrukking van boosheid afhankelijk zijn van ander individuele verschilvariabelen en hoe onderdrukking invloed heeft op anderen die de morele overschrijding waarnemen.

Referenties

- Baumeister, R. F. (2013). *Self-Esteem: The Puzzle of Low Self-Regard*. Springer Science & Business Media.
- Becker, J. C., Tausch, N., & Wagner, U. (2011). Emotional consequences of collective action participation. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 37(12), 1587–1598.
<https://doi.org/10.1177/0146167211414145>
- Borders, A., & Wiley, S. (2019). Rumination about discrimination mediates the unique association between anger and collective action intentions. *Group Processes & Intergroup Relations*, 23(7), 979–995. <https://doi.org/10.1177/1368430219875214>
- Bushman, B. J., Bonacci, A. M., Pedersen, W. C., Vasquez, E. A., & Miller, N. (2005). Chewing on it can chew you up: Effects of rumination on triggered displaced aggression. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(6), 969–983. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.88.6.969>
- Butler, E. A., Egloff, B., Wilhelm, F. H., Smith, N. C., Erickson, E. A., & Gross, J. J. (2003). The social consequences of expressive suppression. *Emotion*, 3, 48–67.
<https://doi.org/10.1037/1528-3542.3.1.48>
- Cervone, C., Suitner, C., Carraro, L., & Maass, A. (2023). An Impartial Measure of Collective Action: Development and Validation of the Belief-aligned Collective Action Scale. *European Journal of Psychological Assessment*. Online first.
<https://doi.org/10.1027/1015-5759/a000762>
- Conlin, S. E., Heesacker, M., Allan, B. A., & Douglass, R. P. (2017). Bad Feminists? Perceived Self-Discrepancy predicts differences in gender equality activism. *Gender Issues*, 36(1), 67–88. <https://doi.org/10.1007/s12147-017-9200-2>
- Crocker, J., & Park, L. E. (2004). The Costly Pursuit of Self-Esteem. *Psychological Bulletin*, 130(3), 392–414. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.130.3.392>

- Denson, T. F., Pedersen, W. C., Ronquillo, J., & Nandy, A. S. (2009). The Angry brain: neural correlates of anger, angry rumination, and aggressive personality. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 21(4), 734–744. <https://doi.org/10.1162/jocn.2009.21051>
- De Vos, B., Van Zomeren, M., Gordijn, E. H., & Postmes, T. (2013). The communication of “Pure” Group-Based anger reduces tendencies toward intergroup conflict because it increases Out-Group empathy. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 39(8), 1043–1052. <https://doi.org/10.1177/0146167213489140>
- Drury, J., & Reicher, S. (2005). Explaining enduring empowerment: a comparative study of collective action and psychological outcomes. *European Journal of Social Psychology*, 35(1), 35–58. <https://doi.org/10.1002/ejsp.231>
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2023). *Being Black in the EU. Experiences of People of African descent – EU Survey on Immigrants and descendants of Immigrants*. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2023-being-black_in_the_eu_en.pdf
- Festinger, L. (1957). A theory of cognitive dissonance. In *Stanford University Press eBooks*. <https://doi.org/10.1515/9781503620766>
- Fischer, A. H., & Roseman, I. J. (2007). Beat them or ban them: The characteristics and social functions of anger and contempt. *Journal of Personality and Social Psychology*, 93(1), 103–115. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.93.1.103>
- Frijda, N. H., Kuipers, P., & Ter Schure, E. (1989). Relations among emotion, appraisal, and emotional action readiness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(2), 212–228. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.57.2.212>
- Galassi, J. P., Delo, J. S., Galassi, M. D., & Bastien, S. (1974). The college self-expression scale: A measure of assertiveness. *Behavior Therapy*, 5(2), 165–171. [https://doi.org/10.1016/s0005-7894\(74\)80131-0](https://doi.org/10.1016/s0005-7894(74)80131-0)

- Gill, R., & Matheson, K. (2005). Responses to Discrimination: The role of emotion and expectations for emotional regulation. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32(2), 149–161. <https://doi.org/10.1177/0146167205279906>
- Glasford, D. E., Pratto, F., & Dovidio, J. F. (2007). Intragroup dissonance: Responses to ingroup violation of personal values. *Journal of Experimental Social Psychology*, 44(4), 1057–1064. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2007.10.004>
- Gordijn, E. H., Hindriks, I., Koomen, W., Dijksterhuis, A., & Van Knippenberg, A. (2004). Consequences of Stereotype Suppression and Internal Suppression Motivation: A Self-Regulation Approach. *Personality And Social Psychology Bulletin*, 30(2), 212–224. <https://doi.org/10.1177/0146167203259935>
- Greenaway, K. H., & Kalokerinos, E. K. (2019). The intersection of goals to experience and express emotion. *Emotion Review*, 11(1), 50–62. <https://doi.org/10.1177/1754073918765665>
- Gross, J. J. (1998a). The Emerging Field of Emotion Regulation: An Integrative Review. *Review of General Psychology*, 2(3), 271–299. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.2.3.271>
- Gross, J. J. (1998b). Antecedent- and response-focused emotion regulation: Divergent consequences for experience, expression, and physiology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(1), 224–237. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.1.224>
- Gross, J. J. (2002). Emotion regulation: Affective, cognitive, and social consequences. *Psychophysiology*, 39(3), 281–291.
- Gross, J. J., & Levenson, R. W. (1993). Emotional suppression: Physiology, self-report, and expressive behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64, 970–986. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.64.6.970>

- Haidt, J. (2003). The moral emotions. In R. J. Davidson, K. R. Scherer, & H. H. Goldsmith (Eds.), *Handbook of affective sciences* (pp. 852–870). New York, NY: Oxford University Press.
- Hayes, A. F. (2017). *Introduction to Mediation, Moderation, and Conditional Process Analysis, second edition: A Regression-Based Approach*. Guilford Press.
- Heppner, W. L., Kernis, M. H., Nezlek, J. B., Foster, J., Lakey, C. E., & Goldman, B. M. (2008). Within-Person relationships among daily Self-Esteem, need satisfaction, and authenticity. *Psychological Science*, 19(11), 1140–1145. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2008.02215.x>
- Higgins, E. T. (1987). Self-discrepancy: A theory relating self and affect. *Psychological Review*, 94(3), 319–340. <https://doi.org/10.1037/0033-295x.94.3.319>
- Imhoff, R., Dieterle, L., & Lamberty, P. (2021). Resolving the puzzle of conspiracy worldview and political activism: Belief in secret plots decreases normative but increases nonnormative political engagement. *Social Psychological and Personality Science*, 12(1), 71–79. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1177/1948550619896491>
- Jack, D. C., & Dill, D. (1992). The Silencing the self Scale: Schemas of Intimacy associated with Depression in women. *Psychology of Women Quarterly*, 16(1), 97–106. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.1992.tb00242.x>
- John, O. P., & Gross, J. J. (2004). Healthy and unhealthy emotion regulation: personality processes, individual differences, and life span development. *Journal of Personality*, 72(6), 1301-33. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2004.00298.x>.
- Jost, J. T. (2020). *A theory of system justification*. <https://doi.org/10.2307/j.ctv13qfw6w>
- Klandermans, B. (1997). *The social psychology of protest*. Wiley-Blackwell.
- Lazarus, R. S. (1991). *Emotion and adaptation*. Oxford University Press, USA.

- Levenson, R. W., Ekman, P., & Friesen, W. V. (1990). Voluntary facial action generates Emotion-Specific autonomic nervous system activity. *Psychophysiology*, 27(4), 363–384. <https://doi.org/10.1111/j.1469-8986.1990.tb02330.x>
- Maitner, A. T., Mackie, D. M., & Smith, E. R. (2005). Evidence for the regulatory function of intergroup emotion: Emotional consequences of implemented or impeded intergroup action tendencies. *Journal of Experimental Social Psychology*, 42(6), 720–728. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2005.08.001>
- Rankin, L. E., Jost, J. T., & Wakslak, C. J. (2009). System justification and the meaning of life: Are the existential benefits of ideology distributed unequally across racial groups? *Social Justice Research*, 22, 312–333. <https://doi.org/10.1007/s11211-009-0100-9>
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Richards, J. M., & Gross, J. J. (1999). Composure at any cost? The cognitive consequences of emotion suppression. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 25(8), 1033–1044. <https://doi.org/10.1177/01461672992511010>
- Rusting, C. L., & Nolen-Hoeksema, S. (1998). Regulating responses to anger: Effects of rumination and distraction on angry mood. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(3), 790–803. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.3.790>
- Schmitt, M. T., Branscombe, N. R., Postmes, T., & Garcia, A. (2014). The consequences of perceived discrimination for psychological well-being: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 140(4), 921–948. <https://doi.org/10.1037/a0035754>
- Schoemann, A., Boulton, A., & Short, S. (2017). Determining Power and Sample Size for Simple and Complex Mediation Models. *Social Psychological and Personality Science*, 8, 194855061771506. <https://doi.org/10.1177/1948550617715068>

- Sheldon, K. M., Ryan, R. M., Rawsthorne, L. J., & Ilardi, B. (1997). Trait self and true self: Cross-role variation in the Big-Five personality traits and its relations with psychological authenticity and subjective well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(6), 1380–1393. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.73.6.1380>
- Solak, N., Tamir, M., Sümer, N., Jost, J. T., & Halperin, E. (2021). Expressive suppression as an obstacle to social change: Linking system justification, emotion regulation, and collective action. *Motivation and Emotion*, 45(5), 661–682. <https://doi.org/10.1007/s11031-021-09883-5>
- Stone, J., Wiegand, A. W., Cooper, J., & Aronson, E. (1997). When exemplification fails: Hypocrisy and the motive for self-integrity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(1), 54–65. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.72.1.54>
- Tausch, N., Becker, J. C., Spears, R., Christ, O., Saab, R., Singh, P., & Siddiqui, R. N. (2011). Explaining radical group behavior: Developing emotion and efficacy routes to normative and nonnormative collective action. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101(1), 129–148. <https://doi.org/10.1037/a0022728>
- Tamir, M. (2009). What do people want to feel and why? *Current Directions in Psychological Science*, 18(2), 101–105. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8721.2009.01617.x>
- Torres-Harding, S., Siers, B., & Olson, B. D. (2012). Development and Psychometric Evaluation of the Social Justice Scale (SJS). *American Journal of Community Psychology*, 50(1-2), 77–88. <https://doi.org/10.1007/s10464-011-9478-2>
- Van Kleef, G. A. (2009). How emotions regulate social life. *Current Directions in Psychological Science*, 18(3), 184–188. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8721.2009.01633.x>
- Van Zomeren, M., Spears, R., Fischer, A. H., & Leach, C. W. (2004). Put your money where your mouth is! Explaining collective action tendencies through Group-Based Anger

- and Group Efficacy. *Journal of Personality and Social Psychology*, 87(5), 649–664. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.87.5.649>
- Van Zomeren, M., Leach, C. W., & Spears, R. (2012). Protesters as “Passionate economists.” *Personality and Social Psychology Review*, 16(2), 180–199. <https://doi.org/10.1177/1088868311430835>
- Verduyn, P., Van Mechelen, I., Tuerlinckx, F., & Scherer, K. (2013). The Relation between Appraised Mismatch and the Duration of Negative Emotions: Evidence for Universality. *European Journal of Personality*, 27(5), 481–494. <https://doi.org/10.1002/per.1897>
- Wegner, D. M. (1994). Ironic processes of mental control. *Psychological Review*, 101(1), 34–52. <https://doi.org/10.1037/0033-295x.101.1.34>
- Zúñiga, C., Asún, R., & Louis, W. (2023). Normative and non-normative collective action facing repression in a democratic context: A mixed study in a Chilean Social Movement. *Journal of Social and Political Psychology*, 11(1), 362-382.

Bijlage A

Ik erken het gebruik van ChatGPT (OpenAI, <https://openai.com/chatgpt>) voor het vertalen van de samenvatting van het Nederlands naar het Engels en de methode-sectie, geschreven in groepsverband, van het Engels naar het Nederlands. De volgende prompts zijn ingevoerd:

“Vertaal de samenvatting van het Nederlands naar het Engels” en “Vertaal de methode-sectie van het Engels naar het Nederlands” gevolgd door de originele Engelse tekst. De output van ChatGPT bij de methode was: “Deze hele Nederlandstalige vertaling van de methode-sectie. De output is door ons aangepast op de volgende manieren: De vertaling is handmatig aangepast op termen, zinsbouw, leesbaarheid en format.”

Bijlage B

Qualtrics Questionnaire

Information about the research:

“Bachelor thesis Feelings about racism and the Dutch Sinterklaas tradition and our relations to other people”

Why do I receive this information?

- You are being invited to participate in this research, because we are interested in how you think and feel about social issues, such as racism, in The Netherlands. Therefore, we are reaching out to you.
- This research involves bachelor students, Szonja Feher, Famke Weening, Maik ten Klooster, Alyssa den Hartog, Sterre Hoogterp, Vita van Beusekom and it is supervised by PhD student Hannah Lee and Dr Ernestine Gordijn from the University of Groningen
- The start date of the research will be January 22, 2024 and the end date of the research will be April 18, 2025.

Why this research?

- In this research, we want to study what views students have on several highly debated societal issues such as racism, and how they respond to others expressing their thoughts about these issues.
- For this research, we are looking for participants who are older than 16.

What do we ask of you during the research?

- First, we will ask you for your consent to participate. When you agree to participate, you will be guided to the online questionnaire. In the questionnaire, you first answer some demographic questions (i.e., your age range, gender, ethnicity and political orientation). Further, we will ask several questions about how you perceive yourself. Next, you will be asked to express your attitudes about societal issues concerning racism, specifically in relation to the Dutch tradition of Sinterklaas. After this, you will read a passage about other people talking about this topic and complete some items. Then you will be asked your opinion and feelings about this. After completing the questionnaire, you will receive more information on this research. Only after completing the full survey, will you receive more information on this research. If you decide to withdraw from the study but would like to receive more information, you can

always ask for more information about this study by sending an email to m.a.ten.klooster@student.rug.nl.

- The questionnaire will take about 15 minutes to complete.

Do I have to participate in this research?

- Participation in the research is voluntary. However, your consent is needed. Therefore, please read this information carefully. Ask all the questions you might have, for example, because you do not understand something. Only afterwards, you decide if you want to participate. If you decide not to participate, you do not need to explain why, and there will be no negative consequences for you. You have this right at all times, including after you have consented to participate in the research.

What are the consequences of participation?

- With our research, we hope to gain more understanding about people's attitude towards societal issues concerning racism, and how they think about what other people think about these issues. Thus, with your participation, you will contribute to this research. Your participation will also help a PhD student with her project as well as a group of Bachelor students with their thesis.
- We believe there are little to no risks associated with participating in this study. However, you may find some questions difficult to answer or would prefer not to answer them. Please remember that you may always withdraw from the study and/or skip questions you may not wish to answer, which does not have any negative consequences for you.
- You will receive 0.4 SONA credits for participation.

How will we treat your data?

- Your data will be used to write a doctoral thesis project, a bachelor thesis project and possibly to write an empirical article in a scientific peer-reviewed journal.
- Your data is confidential. Some information may act as identifiers when combined (i.e., gender, age range, whether you perceive yourself as an ethnic minority in the Netherlands or not, and political orientation). Also, we will collect individual SONA ID's. We use them only to compensate for your participation. Once we compensated you, we will delete them. Only the supervisors of this study will have access to it. The data consists of your responses to the questions which will be collected using an online questionnaire. We collect this data for scientific purposes.
- If the data is published, we will remove information that could be used to identify individual participants.

- When the study is finished, the data will be stored at a safe University of Groningen server and will be stored for 10 years.

What else do you need to know?

- You may always ask questions about the research: now, during the research, and after the end of the research. You can do so by sending an email to m.a.ten.klooster@student.rug.nl.
- Do you have questions/concerns about your rights as a research participant or the conduct of the research? You may also contact the Ethics Committee of the Faculty of Behavioural and Social Sciences of the University of Groningen: ec-bss@rug.nl.
- Do you have questions or concerns regarding the handling of your personal data? You may also contact the University of Groningen Data Protection Officer: privacy@rug.nl.
- Data processing takes place in Europe.
- As a research participant, you have the right to a copy of this research information (e.g., by making a screenshot).

By consenting to participate in this study you understand the following:

- I have the right to receive a copy of this informed consent form by taking a screenshot of this page or asking the researcher for a copy. (send an email to m.a.ten.klooster@rug.nl)
- My participation is voluntary, and I can withdraw from this study at any moment without having to give a reason and without any negative consequences.
- I am allowed to refuse to answer any questions that I do not wish to answer. I do not have to provide any reason for this, and this does not have any negative consequences.
- My responses are confidential and will only be shared with anyone after being anonymized.
- All my responses will be securely stored and are only accessible to the researchers.
- After completing the questionnaire, I will receive more information on the purpose of this research.
- I approve that the supervisors of this research can handle my personal data.
- I declare to be at least 16 years old.

Do you agree to participate in this study?

- ☐ Yes, I consent to participate.
- ☐ No, I do not consent to participate.

Consent to processing my personal data

- ☐ Yes, I consent to the processing of my personal data as mentioned in the research information.
- ☐ No, I do not consent to the processing of my personal data

Which of these best describes your gender identity? Please select one answer.

- ☒ Female
- ☐ Male
- ☐ Other
- ☐ Prefer not to say

How old are you?

- ☒ 16-18
- ☐ 19-21
- ☐ 22-24
- ☐ 25+

Do you perceive yourself as an ethnic minority in the Netherlands?

- ☒ Yes

☐ Prefer not to say

[illegible][illegible]

Please indicate to what extent you agree or disagree with the following items (1 = strongly disagree, 7 = strongly agree)

[illegible]

I feel I do not have much to be proud of							
I feel useless at times							
I feel that I have a number of good qualities							
I am able to do things as well as most other people							
At times I think I am no good at all							
I take a positive attitude toward myself							
On the whole, I am satisfied with myself							

I wish I
could
have
more
respect
for
myself

All in
all, I am
inclined
to feel
that I
am a
failure

In this study we are interested in how people think and feel about the Sinterklaas tradition in the Netherlands, and especially in the debate concerning Zwarte Pete (Black Pete). We first give you more information about this tradition. What is Sinterklaas?

Sinterklaas is a centuries-old Dutch tradition celebrated annually on December 5th (called "Pakjesavond," or Gift Evening). The holiday revolves around Sinterklaas. Sinterklaas, a white man, is assisted by his helpers, traditionally called Zwarte Piet(en) (Black Petes)(see image). These helpers distribute gifts, candy, and are supposed to add "playful" elements to the festivities. One of the festivities surrounding Sinterklaas involves a parade that marks his arrival in the Netherlands with music, floats, and excitement. Traditionally, Zwarte Piet is portrayed with blackface makeup, curly hair, exaggerated red lips, gold earrings, and brightly colored clothing. This portrayal has been widely criticized for being reminiscent of racist caricatures and stereotypes associated with colonial-era depictions of Black people. Zwarte Piet is a subordinate to Sinterklaas. He is depicted as less intelligent and more clownish than Sinterklaas, reinforcing racial stereotypes. Blackface is widely recognized as offensive and racist in many parts of the world due to its historical use to mock Black people. For many, the continued use of Zwarte Piet in blackface signals a lack of awareness or concern for the feelings and dignity of black people. For many Black people and other ethnic minorities in the Netherlands, the portrayal of Zwarte Piet is a reminder of colonial history and systemic racism. Seeing such imagery in public celebrations can make these communities feel disrespected, unwelcome or excluded from Dutch cultural life. The celebration of Zwarte Piet can evoke feelings of pain, humiliation, and anger among those who associate it with

racial oppression and mockery. Black people may experience bullying or feel stigmatized due to the mocking tones and comparisons made during the Sinterklaas festivities

Please indicate on the scale to what extent you believe that the portrayal of Zwarte Piet in black face is racist?

Strongly disagree (1)	Disagree (2)	Somewhat disagree (3)	Neither agree nor disagree (4)	Somewhat agree (5)	Agree (6)	Strongly agree (7)
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Please imagine the following scenario (read carefully, questions will be asked about it afterwards):

Imagine that you're at a group assignment meeting, sitting around the table with all your group members. Completing this project is crucial for earning your bachelor's degree. However, several parts of the assignment must be created collaboratively, making teamwork absolutely essential for success. At some point during the meeting, the conversation shifts to the topic of Zwarte Piet's discussion and "woke culture" in general. Suddenly, your group member Mark, who is someone you have always had a close emotional bond with, starts making dismissive remarks about "Zwarte Piet," racism, and tradition. He laughs and says: "So nowadays you can't say anything anymore, right? What's next, canceling the whole Sinterklaas? This is all absolute nonsense. Traditions are traditions. And when you're a Zwarte Piet, you are supposed to be black. How hard is that to understand? These people are just delusional. They shove their little 'woke' culture and anti-racism propaganda online and into schools to brainwash kids with this garbage. And when I say something against it, I'm the bad guy and I'll be cancelled. This whole 'woke bullshit' is just people who think they are better than the rest of us, telling me what I'm allowed to say and do." Mark continues, "And don't even get me started on this "Zwarte Piet is racist". They want us to believe the world is ending and make us give up our traditions just so they can feel righteous about 'being equal and kind to all'. Meanwhile, all those annoying "woke protesters" don't understand traditions - trying to destroy our way of life." Then Mark adds, "And you know who's really benefiting from all this? Black people. The left is letting them flood into the country, taking jobs from us, and draining our welfare system. We're supposed to bend over

backward for them, while we are struggling. It's all part of the same woke agenda—open borders, special treatment for everyone but us, and forcing us to give up our way of life. We have to stand up against this madness. This is why I'll be painting myself black again coming to Sinterklaas, tradition is tradition."

Please imagine the following scenario (read carefully, questions will be asked about it afterwards):

Imagine that you're studying/ working in a cafe and having a coffee. You overhear two people you do not know, talking to each other at the table next to you. One of them is called Mark. At some point their conversation shifts to the topic of Zwarte Piet's discussion and "woke culture" in general. Suddenly, the guy called Mark starts making dismissive remarks about "Zwarte Piet," racism, and tradition. He laughs and says: "So nowadays you can't say anything anymore, right? What's next, canceling the whole Sinterklaas? This is all absolute nonsense. Traditions are traditions. And when you're a Zwarte Piet, you are supposed to be black. How hard is that to understand? These people are just delusional. They shove their little 'woke' culture and anti-racism propaganda online and into schools to brainwash kids with this garbage. And when I say something against it, I'm the bad guy and I'll be canceled. This whole 'woke bullshit' is just people who think they are better than the rest of us, telling me what I'm allowed to say and do." Mark continues, "And don't even get me started on this "Zwarte Piet is racist". They want us to believe the world is ending and make us give up our traditions just so they can feel righteous about 'being equal and kind to all". Meanwhile, all those annoying "woke protesters" don't understand traditions - trying to destroy our way of life." Then Mark adds, "And you know who's really benefiting from all this? Black people. The left is letting them flood into the country, taking jobs from us, and draining our welfare system. We're supposed to bend over backward for them, while we are struggling. It's all part of the same woke agenda—open borders, special treatment for everyone but us, and forcing us to give up our way of life. We have to stand up against this madness. This is why I'll be painting myself black again coming to Sinterklaas, tradition is tradition."

Please indicate to what extent you agree or disagree with the following statements:

[illegible]

To what extent would you experience the following emotions in light of what Mark said?

[illegible]

I would feel disturbed.							
I would feel unmoved.							
I would feel surprised.							
I would feel comfortable.							
I would feel ashamed.							
I would feel satisfied.							
I would feel appalled							

You may agree or disagree with what Mark says. To what extent do you agree or disagree with the following statements:

[illegible]

I would not want to confront him.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I would ignore what he said.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I would express agreement with what he said.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I would back up what he said.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I would express my emotions to Mark.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I would suppress how I feel about what Mark said.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Now we want you to imagine the following (read carefully, questions will be asked about it afterwards):

Immediately, you can notice how anger starts boiling in you because you believe it's strongly problematic to say something like this. You feel outraged. Mark's comments deeply offend you, your values, and what you believe in. You find it morally outrageous for someone to say something like this. Now you face a dilemma. You know that speaking up could create a big drama in the group, possibly leading to heated arguments and potentially even long-lasting tension between certain group members. You know that if you start a confrontation, your group member will be mad at you for ruining the meeting with political discussions that cause heated, and potentially even lasting, conflict. At the same time, the idea of staying silent feels really wrong to you, you cannot possibly let statements like these go unchallenged.

Try to imagine you feel very angry, and that you want to express your feelings in this situation. Please write a short paragraph about how you would handle this situation: How would you express your anger? What would you say and/or do (e.g., your facial expression)?

Now we want you to imagine the following (read carefully, questions will be asked about it afterwards):

Immediately, you can notice how anger starts boiling in you because you believe it's strongly problematic to say something like this. You feel outraged. Mark's comments deeply offend you, your values, and what you believe in. You find it morally outrageous for someone to say something like this. Now you face a dilemma. You know that speaking up could create a big drama in the group, possibly leading to heated arguments and potentially even long-lasting tension between certain group members. You know that if you start a confrontation, your group member will be mad at you for ruining the meeting with political discussions that cause heated, and potentially even lasting, conflict. At the same time, the idea of staying silent feels really wrong to you, you cannot possibly let statements like these go unchallenged. You feel torn and don't know what to do.

Try to imagine you feel very angry, but that you do not want to express your feelings in this situation. Please write a short paragraph about how you would handle this situation: How would you suppress your anger? What would you say and/or do in this situation (e.g., your facial expression)?

Now we want you to imagine the following (read carefully, questions will be asked about it afterwards):

Immediately, you can notice how anger starts boiling in you because you believe it's strongly problematic to say something like this. You feel outraged. What the guy called Mark said deeply offend you, your values, and what you believe in. You find it morally outrageous for someone to say something like this. You consider your options and how you want to deal with this situation. You quickly realize that there's little risk in speaking up. This person isn't someone you're close to, you have nothing to lose in terms of personal relationship. You pause for a moment and consider all this, then you decide to express your anger.

Try to imagine you feel very angry, and that you want to express your feelings in this situation. Please write a short paragraph about how you would handle this situation: How would you express your anger? What would you say and/or do (e.g., your facial expression)?

Now we want you to imagine the following (read carefully, questions will be asked about it afterwards):

Immediately, you can notice how anger starts boiling in you because you believe it's strongly problematic to say something like this. You feel outraged. What the guy called Mark said deeply offends you, your values, and what you believe in. You find it morally outrageous for someone to say something like this. However, you pause to consider whether it's worth speaking up. You consider your options and how you want to deal with this situation. You quickly realize that there's little risk in speaking up. This person isn't someone you're close to, you have nothing to lose in terms of personal relationship. However, even though you found it very upsetting what they said, would confronting this person you don't know make any difference? After considering for one moment, you decide to keep your anger to yourself and not express any of it towards the others.

[illegible]

[illegible]

surprised							
annoyed							
indifferent							
comfortable							
unmoved							
ashamed							
pleased							
appalled							

[illegible]

I would participate in a peaceful discussion about Zwarte Piet

☐☐☐☐☐☐☐

I would attend a peaceful rally, a march, or a protest against Zwarte Piet

☐☐☐☐☐☐☐

I would use social media to raise awareness about why Zwarte Piet is racist

☐☐☐☐☐☐☐

I would participate in an illegal blockade of a Sinterklaas parade

☐☐☐☐☐☐☐

I would sign a petition to *keep* the tradition of Zwarte Piet

☐☐☐☐☐☐☐

Please indicate to what extent you agree or disagree with the following statements:

[illegible]

Please reflect on your reaction to Mark's statement. What were you told to imagine? I had to imagine that.....

	1 (absolutel y disagree)	2	3	4	5	6	7 (Absolutel y agree)
I was not able to show my anger openly	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I had to suppress my feelings of anger	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I felt restricted in expressing my anger	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I could openly display my anger	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I could express my anger freely	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I felt no restrictions in expressing my anger	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Do you remember who Mark is?

☐ No

☐ Yes, someone in a cafe

☐ Yes, a member of a study group working on an assignment

This was the final question. Do you have any comments about the study?

Thank you for your participation in this study! Please read the following information about this study carefully. We have withheld some information about the study.

Actual purpose and nature of the study

At the beginning of the study, you were informed that this research focuses on what views people have on highly debated societal issues, especially concerning racism in the Dutch tradition of Sinterklaas, and how they respond to other people expressing their thoughts about these issues. To investigate this, we provided you with a scenario description of someone (Mark) making dismissive remarks about topics such as “Zwarte Piet” and woke culture.

However, there were actually different versions of who made this statement and in which context they did so and on how you reacted to this statement. Depending on the condition you were assigned to, you were asked to imagine either the situation that someone who is close to you and with whom you may want to avoid conflict made these remarks or a stranger with whom getting into conflict would come at lower costs. Further, depending on the condition you were assigned to, you were either asked to imagine you expressed your anger or chose not to express it. This is why we then asked you about your feelings, opinions, and protest intentions towards the dismissive remarks after you were told to either suppress or express your anger about them.

Please do not discuss this research with other people as we are still collecting data and knowing about our hypotheses may influence the findings.

Our goal is to examine whether the anger someone experiences and their protest intentions are affected by whether they express it or suppress their anger in light of a moral violation. We have withheld this information to make sure you were not influenced by it. We want to

emphasize that this study was purely academic in nature, and your responses will be kept strictly confidential. Your participation was completely voluntary, and you are free to withdraw from the study at any time without consequence. Thank you once again for your valuable participation, we appreciate your help in furthering our understanding of these important issues.

Now that you have read all the information about the purposes of the study, do you still agree with the use and processing of your data?

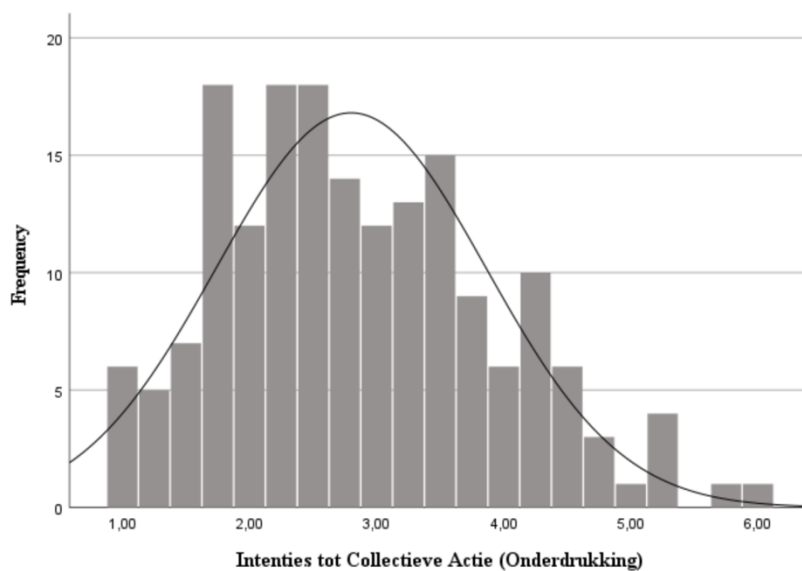
- ☐ Yes, I consent to the use and processing of my data.
- ☐ No, I do not consent to the use and processing of my data, and my data should be permanently deleted.

Finally

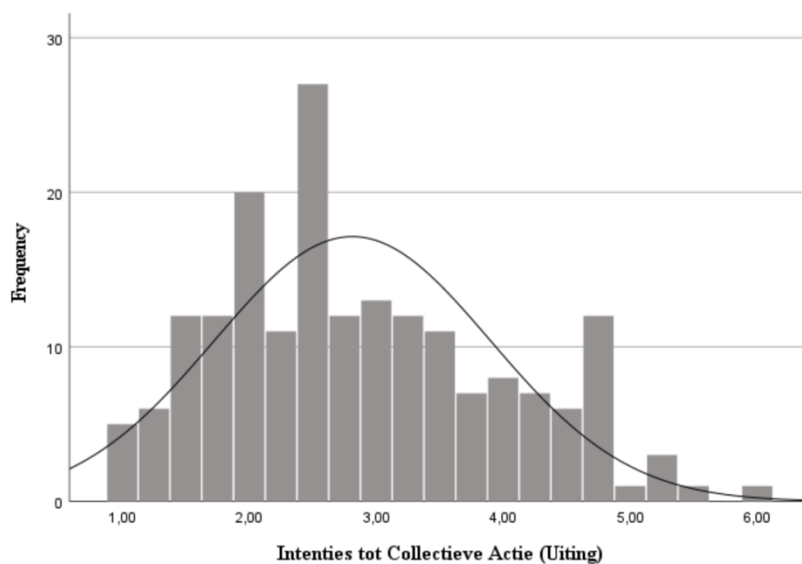
We would like to thank you again for your participation. It is very meaningful for us and possibly helps to add new findings in the research field of intergroup relations. If you are interested in the results of this research, feel free to send an email to m.a.ten.klooster@student.rug.nl. If you click on the arrow below you, you have finished the questionnaire. Your answers will be automatically recorded (if you press the arrow below) and associated to your SONA ID. Thanks again for your participation!

Bijlage C**Figuur 2**

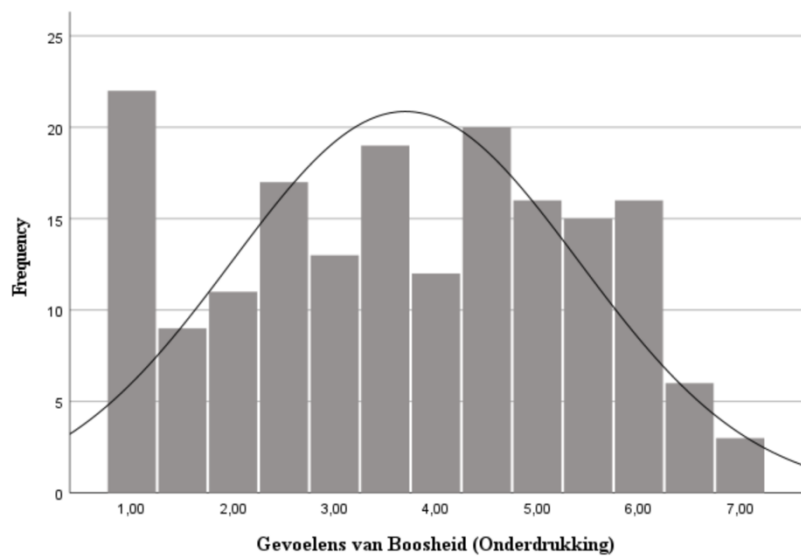
Histogram van intenties tot collectieve actie (onderdrukking conditie)

Figuur 3

Histogram van intenties tot collectieve actie (uiting conditie)

Figuur 4

Histogram van gevoelens van boosheid (onderdrukking conditie)

Figuur 5

Histogram van intenties tot collectieve actie (uiting conditie)

